

Georg Kühlewind Alapítvány

Százharmaidik hírlevél

Alapítványunk 103. hírlevelében újabb huszonkét zen történetet olvashatnak a **101 zen történet** című könyvből. A mű **eredeti címe: 101 Zen Stories** – transcribed by Nyogen Senzaki & Paul Reps (Charles E. Tuttle Company, Inc. 1980 – Rutland, Vermont & Tokyo, Japan). A könyv magyarul a Farkas Lőrinc Imre Könyvkiadó gondozásában jelent meg 1994-ben.

Fordította: Bánfalvi András

Fenyő Ervin

*

Gisho életműve

Gishót tízéves korában szentelték föl apácának, és ugyanúgy végezte a gyakorlatokat, mint a hasonló korú fiúk. Mikor tizenhat éves lett, egyik zen mestertől a másikhoz utazott, hogy mindegyiküktől tanuljon.

Három évet töltött Unzannál, hat évet Gukeinél, de nem érte el a tisztánlátás állapotát. Végül felkereste Inzan mestert.

Inzan nem vette figyelembe, hogy a gyengébb nemhez tartozik, mennydörgő hangon szidta, sőt pofon is ütötte. Így akarta felébreszteni belső természetét. Gisho tizenhárom évig maradt a mesternél, és végül meglelte, amit keresett.

Inzan a következő verset írta tiszteletére:

Ez az apáca tizenhárom évig tanult a kezem alatt

Este a legmélyebb koanokat tanulmányozta,

S újabb koanokba merült, ha jött a reggel.

Korábban mindenkit felülmúlt a kínai Tetsuma.

De Gishónak nincs párja Mujaku óta!

Mégis számos kapun kell még áthaladnia,

Vas öklömtől több csapást kéne kapnia!

Megvilágosodása után Gisho Banshu tartományba utazott, és megalapította saját zen közösségét, melyben kétszáz szerzetesnőt oktatott, míg utol nem érte a halál.

Nappali szunyókálás

Soyen Shaku mester hatvanegy éves korában távozott a világból. Beteljesítvén életművét, nagyszerű tanítást hagyott hátra, sokkal gazdagabbat, mint a legtöbb zen mester.

A nyár derekán tanítványai aludni szoktak napközben. Ezt elnézte ugyan nekik, de ő maga egy percet sem vesztegetett soha.

Alig tizenkét évesen már a tendai filozófiai fejtegetéseit tanulmányozta. Egy nyári napon olyan fülledt volt a levegő, hogy a kis Soyen – mestere távollétében – elaludt.

Három óra múlva felriadt, mert meghallotta tanítója lépteit. De már elkésett. Ott feküdt keresztben az ajtó előtt, nyújtott lábbal, kiterülve.

– Bocsánatot kérek, bocsánatot kérek – suttogta a mester, miközben vigyázva átlépte Soyen testét, magasrangú vendégnek járó tisztelettel.

Ezt követően Soyen sohasem aludt el délután.

Joshu zenje

Joshu hatvanévesen kezdte a zen tanulmányozását, melyet nyolcvan éves koráig folytatott, mikor megvalósította a zent. Ezután tanított, míg be nem töltötte százhuszadik évét.

Egyik tanítványa megkérdezte tőle:

- Mit kell tennem, ha nincsen semmi a tudatomban?
- Dobd ki! – felelte Joshu.
- Hogy dobjam ki, ha nincs ott semmi? – hangzott az újabb kérdés.
- No jó, akkor vidd ki – felelte a mester.

A tolvajból lett tanítvány

Egyik este, mikor Shichiri Kojun szútrákat recitált, egy tolvaj lépett a kunyhójába. Éles kard volt a kezében, és pénzt vagy életet követelt.

– Ne zavarj! A pénzt megtalálod a fiókban – mondta Shichiri, és folytatta a szútrát.

Egy kis idő múlva megállt, és így szólt:

– Ne vidd el az egészet. Szükségem van egy kisebb összegre, hogy adót tudjak fizetni holnap.

A belopakodó összeszedte a pénz nagy részét, és távozni akart.

– Köszönd meg, ha ajándékot kapsz.

A tolvaj megköszönte, és eltűnt.

Néhány nappal később lefülelték a fickót, aki többek közt Shichiri elleni vétkét is bevallotta.

Mikor Scichirit beidéztek tanúskodni, a következőket mondta:

– Ami engem illet, ez az ember nem tolvaj. Én adtam neki a pénzt, s ő meg is köszönte.

A tolvaj, miután letöltötte büntetését, elment Shichirihez, és a tanítványa lett.

Helyes és helytelen

Mikor Bankei többhetes meditációs elvonulásait tartotta, Japán számos vidékéről érkeztek tanítványok, hogy részt vegyenek az eseményen. Az egyik ilyen alkalommal valakit tolvajláson értek. Az esetet azzal a kéréssel terjesztették Bankei elé, hogy a bűnöst zárják ki a közösségből. A mester nem vett tudomást az ügyről.

Később ismét rajtakapták a tanítványt, és Bankei most is mellőzte az esetet. Ez feldühítette a közösség tagjait, akik egy, a tolvaj eltávolítását követelő beadványt szerkesztettek, és kijelentették, hogy ellenkező esetben valamennyien távoznak.

Mikor Bankei elolvasta a kérvényt, összehívta a gyülekezetet, és így szólt:

– Ti bölcsek vagytok, testvéreim! Tudjátok, hogy mi helyes és mi nem. Ti elmehettek máshová tanulni, ha akartok, de ez a szegény testvérünk meg sem tudja különböztetni a helyest a helytelentől. Ki fogja megtanítani neki, ha én sem? Magamnál tartom őt, még akkor is, ha valamennyien távoztok.

A záporozó könnyek tisztára mosták a tolvaj arcát, aki többé sosem érzett vágyat a lopásra.

Az alagút

Egy samuráj fia, Zenkai, Edóba utazott, ahol egy magasrangú hivatalnok kísérelője lett. Beleszeretett a hivatalnok feleségébe, ám kapcsolatuk lelepleződött. A fiú önvédelemből

megölte a hivatalnokot, és megszökött az asszonnyal.

Később mindketten tolvajjá züllöttek, de a nő olyan kapzsi volt, hogy Zenkai megundorodott tőle, s végül elhagyta őt. Messzire utazott, Buzen tartományba, ahol vándor kolduló szerzetesnek állt.

Vezeklésül a múltjáért Zenkai elhatározta, hogy valami jót is cselekszik életében. Mivel ismert egy veszélyes sziklahágót, mely már számos ember sérülését és halálát okozta, úgy döntött, fúr egy alagutat a hegy gyomrán keresztül.

Nappal élelmet koldult, éjjel az alagutat ásta, mely harminc év elteltével 700 méter hosszú, 6 méter magas és 9 méter széles volt. Két évvel a munka befejezése előtt az általa levágott hivatalnok fia, aki gyakorlott kardforgató volt, rátalált Zenkaira, és elhatározta, hogy bosszút áll rajta.

– Készséggel megválok az életemtől – mondta Zenkai –, csak hadd fejezzem be ezt a munkát. Aznap, mikor elkészülök, megölhetsz engem.

A fiú tehát várni kezdte a napot. Több hónap telt el, és Zenkai még mindig ásott. A fiú belefáradt a tétlenségbe, és segíteni kezdett a munkában. Mikor már több mint egy éve dolgoztak, csodálat ébredt benne Zenkai erős akarata és egyénisége iránt.

Végül elkészült az alagút. Az emberek használatba vették, s biztonságosan utazhattak.

– Most üsd le a fejem – mondta Zenkai. – Elvégeztem a dolgom.

– Hogyan vághatnám le a saját mesterem fejét? – kérdezte fiatalabb társa, könnyekkel a szemében.

Gudo és a császár

Goyozei császár a zent tanulmányozta Gudo vezetésével. Egyszer azt kérdezte tőle:

– A zen szerint jelenlegi tudatom maga a Buddha. Igaz ez?

– Ha igent mondok, akkor azt hiszed, hogy érted, pedig nem így van. Ha nemet mondok, akkor ellentmondásba kerülök egy olyan ténnyel, melyet sokan tökéletesen értenek – felelte Gudo.

Egy másik napon a császár ezzel a kérdéssel fordult Gudóhoz:

– Hová kerül a megvilágosodott ember halála után?

– Nem tudom – válaszolta Gudo.

– Miért nem? – kérdezte a császár.

– Mert még nem haltam meg – hangzott a válasz.

Az uralkodó habozott, hogy tovább kérdezősködjön-e ezekről a dolgokról, melyet elméje képtelen volt felfogni. Ekkor Gudo a padlót ütötte kezével, hogy felrázza őt. És a császár megvilágosodott!

Ettől kezdve az uralkodó még inkább tisztelte a zent és az idős mestert, akinek még azt is megengedte, hogy télvíz idején kalapot viseljen a palotában.

Mikor Gudo már nyolcvan éves is elmúlt, gyakran elaludt tanítás közben, s a császár ilyenkor csendesen visszavonult egy másik terembe, hogy szeretett tanítója élvezhesse a pihenést, melyre idős testének szüksége volt.

A sors kezében

Egy nagyszerű japán harcos, Nobunaga, elhatározta, hogy megtámadja az ellenséget, habár csak tizedannyi embernek parancsolt, mint a másik fél. Ő maga biztos volt a győzelemben, katonái azonban kételkedtek.

Útközben megállt egy sintó személynél, és így szólt embereihez:

– Miután meglátogattam ezt a szentélyt, feldobok egy pénzdarabot. Ha fej lesz, győzni fogunk; ha írás, akkor veszünk. A sors kezében vagyunk.

Nobunaga belépett a szentélybe, és némán imádkozott. Majd kijött az embereihez, és feldobott egy érmét. Fej lett az eredmény. Katonáit úgy elkapta a harci láz, hogy könnyedén megnyerték a csatát.

Senki sem háríthatja el a sors kezét – mondta neki ütközet után a hadsegédje.

– Valóban nem – válaszolta Nobunaga, és megmutatta az érmét, melynek mindkét oldalára fejet nyomtak.

Pusztítás

Egy alkalommal Gasan így oktatta követőit:

– Igazuk van azoknak, akik felemelik szavukat az ölés ellen, s meg akarják óvni minden öntudatra ébredt lény életét. Helyes, hogy még az állatokat és a rovarokat is védelmezzük.

De mi a helyzet azokkal az emberekkel, akik az idejüket ütik agyon, vagy azokkal, akik a jólétet pusztítják el, vagy tönkre teszik a gazdaságot?

Nem lenne szabad elnéznünk nekik. És aki megvilágosodás nélkül tanít?

Ő a buddhizmust pusztítja.

Kasan verítéke

Kasant felkérték, hogy vezesse a szertartást egy tartományi hűbérúr temetésén. Nyugtalan volt, mert korábban sohasem találkozott nagyurakkal, nemesekkel. Mikor megkezdődött a búcsúztatás, Kasant kiverte a veríték.

Visszatérése után összehívta a tanítványait, és beismerte előttük, hogy még nem alkalmas tanítónak, mert nem képes ugyanúgy eligazodni a hírnév világában, mint az eldugott templom falai között. Ezután lemondott, és egy másik mester tanítványa lett. Nyolc évvel később megvilágosodottan tért vissza egykori követőihez.

A legyőzött kísértet

Egy fiatal asszony megbetegedett, és a halálán volt.

– Anyyra szeretlek – mondta a férjének –, hogy nem akarok megválni tőled. Ne legyen dolgod más nővel. Ha ellenszegülsz, kísértetként fogok visszatérni, és véget nem érő csapásokat zúdítok rád.

Az asszony hamarosan meghalt. A férj három hónapig tiszteletben tartotta felesége utolsó kívánságát, de aztán találkozott egy másik nővel, és beleszeretett. Eljegyezték egymást, készültek az esküvőre.

A volt férjnek, közvetlenül az eljegyzés után, minden éjjel megjelent egy kísértet, kárhóztatva őt, amiért megszegte az ígését. A szellem igencsak éles eszű volt. Pontosan elmondta, mi történt a férfi és új kedvese között. Valahányszor a vőlegény ajándékkal lepte meg menyasszonyát, a kísértet részletes leírást adott róla, sőt a kettejük között zajló beszélgetéseket is elismételte, s ez annyira aggasztotta a férfit, hogy már aludni sem tudott. Valaki azt tanácsolta neki, hogy bajával forduljon a falu közelében élő zen mesterhez. A szerencsétlen, kétségbeesett ember végül hallgatott a szóra.

– Néhai feleséged szellemmé változott, és mindenről tud, mit teszel – magyarázta a

mester. – Bármit csinálsz, mondsz, és bármit adsz a kedvesednek, ő tud róla. Bizonyára nagyon okos, s valójában csodálnod kellene az ilyen kísértetet. Mikor legközelebb megjelenik, próbálj alkudozni vele. Mondd neki azt, hogy képtelen vagy bármit is eltitkolni előle, olyan sokat tud, és ha megválaszolja egyetlen kérdésedet, akkor ígéretet teszel az eljegyzés felbontására, s nem nősülsz meg többé.

– Mit kell kérdeznem tőle? – érdeklődött a férfi.

A zen mester így felelt:

– Végy egy jó maréknyi szójababot, s kérdezd meg tőle, pontosan hány szem bab van a kezében. Ha nem képes megmondani, akkor tudni fogod, hogy képzeleted terméke csupán, s nem fog zaklatni többet.

A következő éjjel, mikor a kísértet megjelent a férfi előtt, az hízelegni kezdett neki, mondván, előtte nincs titok.

– Való igaz – válaszolta a jelenés –, még azt is tudom, hogy meglátogattad ma a zen mestert.

– S mert ilyen sokat tudsz, mondd meg nekem, hány szem bab van a kezemben! – szólította fel a férfi.

Nem volt ott többé semmiféle kísértet, aki válaszolhatott volna a kérdésre.

Őfelsége gyermekei

Yamaoka Tesshu nemcsak a császár nevelője volt, hanem a kardvívás mestere és a zen elmélyült tanulmányozója is.

Otthonában csavargóknak adott szállást, s csak egy rend ruhája volt, mert vendégei miatt nem tudott kilábalni a szegénységből.

A császárnak feltűnt, milyen kopott nevelőjének öltözete, s némi pénzt adott neki, hogy új ruhákat vehessen. A következő alkalommal, mikor Yamaoka megjelent, ugyanazokat a régi göncöket viselte.

– Mi lett az új ruháiddal, Yamaoka? – kérdezte a császár.

– Odaadtam a gyermekeinek, Felség – hangzott Yamaoka válasza.

„Egyhangú” zen

Kakua a császárnál tett látogatása után eltűnt, senki sem tudta, mi lett vele. Ő volt az első japán ember, aki Kínában tanulmányozta a zent. Mivel azonban semmit sem adott tovább belőle – egyetlen hang kivételével – nem tartjuk számon, hogy ő hozta Japánba a zent.

Kakua Kínába ment, és elfogadta az igaz tanítást. Ottléte során nem utazgatott, hanem állandó meditációba merülve élt egy távoli hegyvidéken. Minden esetben, mikor rátaláltak az emberek és tanítást kértek tőle, szólt néhány szót, majd átköltözött a hegy másik részére, ahol nem volt olyan könnyű megtalálni.

A császár akkor szerzett tudomást Kakuáról, mikor a mester visszatért Japánba. Az uralkodó arra kérte őt, adjon zen-tanítást a maga és alattvalói épülésére.

Kakua némán megállt a császár színe előtt. Köntöse redőiből előhúzott egy fuvolát, és egyetlen rövid hangot fújta rajta. Majd udvariasan fejet hajtott, és eltűnt.

Az ostoba úr

Két zen tanító, Daigu és Gudo meghívást kaptak egy urasághoz. Mikor megérkeztek, Gudo így szólt a házigazdához:

– Természetednél fogva bölcs vagy, és veled született képességed van a zen tanulmányozásához.

– Marhaság – vetette közbe Daigu. – Miért hízelegsz ennek a fafejnek? Lehet, hogy nagy úr, de fogalma sincs a zenről.

Így történt, hogy az uraság nem Gudónak épített templomot, hanem Daigunak, és vele tanulmányozta a zent.

Jó útra térés

Ryokan a zen tanulmányozásának szentelte életét. Egy napon tudomására jutott, hogy unokafivére, a rokoni intelmek ellenére, egy kurtizánra költi pénzét. Minthogy ez az unokaöcs vette át Ryokan helyét a családi birtok igazgatásában, s az a veszély fenyegetett, hogy eltékozolja a vagyont, a hozzátartozók felkérték a mestert, csináljon valamit.

Ryokannak sokat kellett utaznia, hogy meglátogassa a tékozló fiút, akivel már régóta nem találkozott.

Úgy tűnt, az unokaöcs örül, hogy viszontláthatja nagybátyját, és meghívta őt, maradjon náluk éjszakára.

A mester egész éjjel meditált. Mikor reggel indulni készült, így szólt a fiatalemberhez:

– Bizonyára nagyon öreg vagyok már, hogy ennyire reszket a kezem. Segítenél megkötni a szalmapapucsom szíját?

Az unokaöcs szívesen segített.

– Köszönöm – mondta búcsúzóul Ryokan. – Lásd, az ember napról napra öregebb és elesettebb lesz. Nagyon vigyázz magadra!

Ezután távozott, egy szóval sem említve a kurtizánt, vagy a rokonság panaszait. Ám ettől a naptól fogva az unokaöcs felhagyott a pazarlással.

Kő-tudat

Hogan, a kínai zen tanító, egyedül élt egy kis vidéki templomban. Egy alkalommal négy szerzetes jelent meg nála, és megkérdezték, rakhatnak-e tüzet a kertjében, hogy melegedjenek.

A mester hallotta, hogy fahordás közben a szubjektivitásról és az objektivitásról vitatkoznak. Csatlakozott hozzájuk, és megkérdezte:

– Itt van ez a nagy kő. Mit gondoltok, ez kívül vagy belül van-e a tudatotokon?

Az egyik szerzetes így felelt:

– A buddhista nézet szerint minden a tudat objektivációja, tehát az mondanám, hogy a kő a tudatomon belül van.

– Igencsak nehéznek érezheted a fejed – jegyezte meg Hogan – ha egy akkora követ cipelsz benne, mint ez itt.

Ne ragaszkodjatok a porhoz

Zengetsu a Tang-dinasztia idején élt kínai mester a következő tanácsokat írta tanítványainak:

A világban élni, és mégsem tapadni a világ porához, ez a valódi zen tanítvány útja.

Más ember jótettét látva, bátorítsd magad a példa követésére. Más ember vétségéről hallva, ne kövesd el te is ugyanazt.

Még ha magad vagy is egy sötét szobában, viselkedj úgy, mintha nemes vendéged lenne. Fejezd ki érzelmeidet, de csak oly mértékben, hogy megfeleljen igaz természetednek.

A szegénység kincsed. Sose cseréld el könnyű életre.

Lehet, hogy valaki bolondnak tűnik, pedig nem az. Talán csak gondosan óvja bölcsességét.

Az erények az önfegyelem gyümölcsei, nem hullanak maguktól az égből, mint az eső meg a hó.

Minden erény alapja a szerénység. Hagyd, hogy szomszédaid előbb fedezzenek fel téged, mint hogy te bemutatkozol nekik.

A nemes szív sohasem tolakszik előtérbe. Szavai olyanok, mint ritka ékkövek: csak néha láthatók, és rendkívül értékesek.

A becsületes tanítványnak minden nap szerencsés. Múlik az idő, de ő lépést tart vele. Nem rendíti meg sem dicsőség, sem szégyen.

Magadat bírárd, sose más. Ne vitatkozz arról, mi helyes és mi nem. Néhány dolgot, bár helyénvalóak, nemzedékeken át helytelennek vélték. Mivel az egyenes viselkedés értékét esetleg csak évszázadokkal később ismerik fel, szükségtelen azonnali megbecsülésre törekedni.

Értelmesen élj, a tettek eredményét hagyd a világegyetem nagy törvényére. Töltsd minden napodat békés szemlélődésben.

Levél egy haldoklóhoz

Rossui az alábbi levelet írta egyik tanítványának, aki a halálán volt:

„Tudatod lényege nem született, s nem halhat meg soha. Nem létező dolog, mely mulandó. Nem üresség, mely pusztá úr. Nincs se színe, se formája. Nem élvez gyönyört, és nem érez fájdalmat.

Tudom, hogy nagyon beteg vagy, és jó zen tanítványként méltósággal nézel szembe a kórral. Lehet, hogy nem tudod pontosan, ki szenved, de kérdezd meg magadtól:

Mi a lényege ennek a tudatnak? Csak erre gondolj. Többre nem lesz szükséged. Ne vágyj semmire. Elmúlásod, mely nem valóságos, szétolvad, mint egy hópehely a tiszta levegőben.”

Nem ragaszkodás

Kitano Gempo, az Ehei-templom apátja kilencvenkét éves volt, amikor 1933-ban elhunyt. Egész életében arra törekedett, hogy ne ragaszkodjon semmihez. Húszéves korában vándorló szerzetesként találkozott egy utazóval, aki történetesen dohányzott. Amint együtt sétáltak lefelé egy hegyi ösvényen, megálltak pihenni egy fa alatt. Útitársa dohányval kínálta Kitánót, aki el is fogadta azt, mert nagyon éhes volt.

– Milyen kellemes dolog a dohányzás – jegyezte meg. Az utazó odaadta neki tartalék pipáját és dohányát, majd elváltak.

Kitano így vélekedett: „Az ilyen kellemes dolgok megzavarhatják a meditációt. Mielőtt túlzásba vinném, most rögtön abba hagyom.” Eldobta hát a pipát és a dohányt is.

Huszonhárom éves korában az I-King-et, a világmindenség megmélyebb tanítását tanulmányozta. Tél volt, és melegebb ruhákra lett volna szüksége. Mesterének, aki száz mérföldre lakott tőle, megírta, miben szűkölködik, és a levél kézbesítését rábízta egy utazóra. A végére járt már a tél, de nem kapott választ, és a ruhák sem érkeztek meg. Ekkor Kitano az I-King bölcs jövőbelátásához folyamodott, mely könyv a jóslás művészetét is tanítja. Meg akarta tudni, eljutott-e a levél a címzetthez, és úgy találta, nem. Később kapott egy levelet mesterétől, melyben nem esik szó ruhákról.

– Ha ilyen pontos, meghatározó munkát tudok végezni az I-Kinggel, akkor el fogom hanyagolni a meditációm – vélte Kitano. Így történt, hogy nem foglalkozott tovább ezzel a csodálatos tanítással, és soha többé nem folyamodott erőihez.

Huszonnyolc éves korában kínai kalligráfiát és költészetet tanult. Olyan jártasságot szerzett e művészetekben, hogy mestere megdicsérte őt. Kitano eltöprengett: „Ha most nem hagyom abba, akkor költő lesz belőlem, s nem zen mester.” Így hát nem írt többé verset.

Tosui ecetje

Tosui volt az a zen mester, aki otthagya a templomok formalizmusát, hogy egy híd alatt éljen, koldusok között. Mikor már nagyon öreg volt, egy barátja segített neki, hogy koldulás nélkül kereshesse meg mindennapi kenyerét. Megmutatta Tosuinak, hogyan gyűjthet rizst, és készíthet belőle ecetet. A zen mester haláláig ezt a foglalkozást űzte.

Miközben ecetet gyártott, az egyik koldus adott neki egy Buddhát ábrázoló képet. Tosui felakasztotta a művet kunyhója falára, és mellé tett egy táblát, a következő felirattal:

„Amida Buddha úr, ez az aprócska szoba nagyon szűk. Megszállhat benne átutazóként, de ne higgye, hogy arra kérem Önt, segítsen újra megszületnem a Paradicsomában.”

A néma templom

A félszemű Shoichi, a szikrázóan világos szellemű zen mester a Tokofu-templomban oktatta híveit.

Éjjel-nappal csend honolt az egész épületben, nem hallatszott egyetlen hang sem. A mester felhagyott még a szútrák recitálásával is, és követőinek sem volt más dolga, mint a meditáció.

Mikor Shoichi távozott a világból, egy idős asszony a szomszédban meghallotta a csengettyűket, és a szútrákat mormoló szerzetesek hangját.

Ebből tudta meg, hogy a mester meghalt.

Buddha zenje

Buddha szavai: királyok és uralkodók rangját nem becsülöm többre, mint a porszemet.

Az aranykincseket, drágaköveket megannyi téglának és kavicsnak tekintem.

A legfinomabb selyemköntösök szakadt rongyok nekem.

Világok milliárdjai egy gyümölcs magvai számomra, és India legnagyobb tava: egy olajcsepp a lábamon. A világ tanításairól látom, hogy mágusok varázslata. A felszabadulás legmagasabb eszméjéről felismerem, hogy álombeli aranybrokát, s a megvilágosodottak szent ösvényét úgy tekintem, mint a szem tükrében felbukkanó virágokat. A meditáció hegytömbként tűnik elém, s a Nirvána olyan, mint egy nappali álom. Jó és rossz megkülönböztetését egy sárkány kígyózó táncának látom, a hitvallások apályát és dagályát pedig üledéknek, mit a négy évszak hagyott.